

MISTÄ UUDET KAAVOITTAJAT?

Kuntien tilanne näyttää hurjalta. On ennustettu että 130 000 työntekijää jää eläkkeelle kunnista seuraavien kymmenen vuoden aikana. Kaavan laatijoiden keski-ikä on jo nyt yli 50 vuotta. Toisin sanoen kasvava kaavan laatijoiden tarve, väestön eläkeikäistyminen ja vähenävä koulutus ovat yhdessä pommi.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on ollut voimassa toista vuotta. Jo nyt on kokemusta lain toimivuudesta. Yleinen arvio lienee positiivisen puolella. Kaavoituksessa toimivien rooliasetelmat muuttuivat jonkin verran. Kunnat saivat enemmän toimivaltaa ja ympäristökeskusten tehtävä muuttui ohjaavampaan ja konsultatiivisempaan suuntaan. Kaavojen vahvistamisesta luovuttiin lukuun ottamatta maakuntakaavoja. Ympäristökeskuksille tuli kuitenkin useita uusia juridisia vaikutusmahdollisuuksia kaavoitusprosesseissa.

Toimeliaisuus yhdyskuntasuunnittelussa on selvästi lisääntynyt uuden lain voimaantulon jälkeen. Ennen lain voimaantuloa ja laman vuoksi oli selvästi havaittavissa pidättelyä hankkeiden toimeenpanossa ja kaavaprojekteja kasaantui. Samalla vähennettiin väkeä kuntien tekniseltä ja ympäristötoimelta ja siinä mukana myös kaavoittajia.

Uusi laki edellyttää kaavan laatijoilta pätevyyttä ja korkeakoulutasoista koulutusta. Laki myös suoranaisesti lisäsi kaavan laatijoiden tarvetta mm. siksi, että kaikissa yli 6 000 asukkaan kunnissa tulee olla kaavoittaja, jolla on kunnan kaavoitustehtävien hoidon edellyttämä pätevyys.

Uudet säännökset, kaavoituksen suman purkautuminen ja tarve hallita lisääntyvää maankäyttöä etenkin kasvukeskusten alueella on johtamassa kaavoittajapulaan. Pitkän laman aikana yhdyskuntasuunnittelijoiden koulutusta vähennettiin likimain kaikissa yhdyskuntasuunnittelijoita valmistavissa oppilaitoksissa. Eikä ala lamasta päästyäänkään ole erityisesti houkutellettu opiskelijoita. Iso kysymys kuuluukin: Mistä uudet kaavan laatijat?

Yhdyskuntasuunnittelu alana työllis-

tää maassamme arviolta 3 000 henkeä. Kaavan laatijoita on noin 700, joista maanmittausalan diplomi-insinöörin koulutuksen saaneita n. 110 henkeä. Arkkitehteja on kaavan laatijoista eniten, n. 450 henkeä. Muita mukana olevia ovat suunnittelumaantieteilijät, maisema-arkkitehdit, rakennusinsinöörit, maanmittausteknikot jne. Näissä luvuissa ovat mukana kunnissa, kuntayhtymissä, maakuntien liitoissa, ympäristöministeriössä, alueellisissa ympäristökeskuksissa ja yksityisissä konsulttitoimistoissa ja muualla työskentelevät henkilöt.

Kaikkiaan pieni joukko, jos verrataan vaikka IT-alaan. Silti tämä on se joukko, joka valmistelee maamme arvokkainta pääomaa, rakennettua ympäristöä koskevat kaava-asiat. On vaikea kuvitella että yhdyskuntasuunnittelun tehtävät annettaisiin yksin esim. museo- tai luontoihmisten käsiin.

Kuntien tilanne näyttää hurjalta. On ennustettu että 130 000 työntekijää jää eläkkeelle kunnista seuraavien kymmenen vuoden aikana. Kaavan laatijoiden keski-ikä on jo nyt yli 50 vuotta. Toisin sanoen kasvava kaavan laatijoiden tarve, väestön eläkeikäistyminen ja vähenevä koulutus ovat yhdessä pommi.

Tuon pommin ei saa antaa räjähtää käsiin. On tehostettava keskusteluja ja toimenpiteitä yhdyskuntasuunnittelun koulutuksen uudelleen järjestämiseksi. Tehtyjä avauksia ei saa jättää kesken. Kaikkien osapuolten on tultava mukaan. Tämä koskee niin koulutusta antavia oppilaitoksia, ao. ministeriöitä, viranomaisia, kuntia, Suomen Kuntaliittoa, alalla toimivia järjestöjä kuin yrityksiäkin.

Pakottavassa tarpeessa voidaan nähdä myönteistäkin. Meillä on tilaisuus suunnitella ja luoda koulutusjärjestelmä, joka

kattaa kaikki modernin ja hyvän yhdyskuntasuunnittelun edellytykset ja vaatimukset. Hyviä pohjaehdotuksia ml. **P. V. Virtasen** Planner-koulutusmalli on olemassa. Ammattikuntien tulee unohtaa ahtaat rajat. Tarvitaan yhteistyötä, jonka tuloksena luodaan kattava ja tarkoitukseenmukainen koulutusmalli, jonka läpikäyneet ovat ammatillisesti ja sosiaalisesti korkeatasoisia yhdyskuntasuunnittelijoita ja kaavan laatijoita.

Kaavan laatijoiden rekisteri meillä jo on. Siinä eri järjestöt SAFA, RIA, MARK ja Suomen kaavoitusinsinöörien yhdistys ovat yhdessä laatineet vaatimuslistan päteville kaavan laatijoille. Tähän mennessä rekisteriin on hyväksytty noin neljännes kaikista kaavan laatijoista. Hyväksytyistä noin puolet on maanmittareita. Eikä voi unohtaa perinteitä: ensimmäinen maanmittarin tekemä kaava tehtiin jo v. 1640 ja sen jälkeen olemme olleet mukana tavalla tai toisella kaikkien kuntiemme kaavoituksessa. Perinteiden velvoitus aktiiviseen toimintaan on vahva.

TAPIO TOROPAINEN